

Во Франції все нисходящие родственники наследодателя пользуются так называемым правом на резерв. Размер резерва составляет половину наследства, если наследодатель оставил одного законнорожденного ребенка, две трети – если осталось двое детей и три четверти – если трое детей и более. В Англии согласно Акту «О наследовании» 1975 года бывшему супругу наследодателя, не вступившему в другой брак, детям умершего, в том числе еще не родившимся, иждивенцам и некоторым другим лицам, не связанным с наследодателем кровным родством предоставляется право просить суд о назначении им разумного содержания из наследственного имущества, если оно не было обеспечено завещанием [8].

Итак, на основании всего вышесказанного можно сделать вывод, что положения статьи 1241 действующего гражданского кодекса Украины нуждаются в доработке и приведению в соответствие с законодательством развитых Европейских государств, в частности предоставления права трудоспособных совершеннолетних детей, трудоспособной вдовы (вдовца) на обязательную долю в наследстве в размере половины того, что было бы положено им по закону.

Список использованных источников:

1. Новицкий И.Б. «Римское право» Обязательная доля ближайших родственников./ http://society.polbu.ru/novitsky_pravo/ch83_i.html
2. Батьера К. И.: «Всеобщая история государства и права.»1998 – 456 с.
3. Гражданский кодекс (Кодекс Наполеона) 1804 г.
4. Свод Законов Российской Империи/ <http://civil.consultant.ru/code/>
5. Гражданский кодекс РСФСР 1922 г./ <http://civil-law.narod.ru/wist/gk22/ob4.html#n>
6. Гражданский кодекс РСФСР 1964 г./ http://www.st-standart.ru/laws/grkodrsf/grkodrsf_7.htm
7. Германское гражданское уложение.
8. Жаботинский М.В. «Особенности наследования по завещанию и закону в России и за рубежом.»/ <http://www.advocate-realty.ru/press/unitpress/?id=395332>

Можаровська К.В.

начальник юридичного відділу,

асистент кафедри цивільного процесу,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ОЦІНОЧНІ СУДЖЕННЯ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У СПРАВАХ ПРО ЗАХИСТ ЧЕСТІ, ГІДНОСТІ ТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ПУБЛІЧНИХ ОСІБ

В юридичній літературі міститься багато висловлювань про так звані оціночні судження, які не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості.

Свобода вираження поглядів є однією з основоположних свобод демократичного суспільства, на чому неодноразово наполягав у своїх рішеннях Європейський Суд з прав людини. У відомому рішенні «Лінгенс проти Австрії» Суд зауважив: «свобода вираження поглядів, гарантована пунктом 1 статті 10, становить одну з основних підвалин демократичного суспільства й одну з принципових умов його розвитку та умов самореалізації кожної особи. За умови додержання пункту 2 свобода вираження стосується

не лише тієї «інформації» чи тих «ідей», які отримані належним чином або розглядаються як необразливі чи незначні, а й тих, що викликають образу, обурення або неспокій. Такими є вимоги плюралізму, терпимості й широти поглядів, без яких «демократичне суспільство» неможливе».

Так, Верховний Суд України у п. 19 постанови Пленуму від 27.02.2009 року № 1 «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» зазначає, що, вирішуючи питання про визнання поширеної інформації недостовірною, суди повинні визначати характер такої інформації та з'ясовувати, чи є вона фактичним твердженням, чи оціночним судженням.

Відповідно до ст. 30 Закону України «Про інформацію» ніхто не може бути притягнутий до відповідальності за висловлення оціночних суджень.

Оціночними судженнями, за винятком наклепу, є висловлювання, які не містять фактичних даних, критика, оцінка дій, а також висловлювання, що не можуть бути витлумачені як такі, що містять фактичні дані, зокрема з огляду на характер використання мовно-стилістичних засобів (вживання гіпербол, алегорій, сатири). Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості.

Вавженчук С.Я. та Довгопол В.Т. вказують, що для більш повного розуміння поняття «оціночне судження», наданого в українському законодавстві, його можна визначити як висловлення, що містить упевненість або сумнів по відношенню до соціальних явищ, людської діяльності або поведінки на предмет їх відповідності правовим нормам і принципам моралі. Судження наявне лише у випадку, коли його можна перевірити на відповідність істині або хибності. Судження необхідно відрізнити від оцінки, оскільки остання виражає ставлення людини до предмета або його окремих ознак і її неможливо перевірити на критерій істинності або хибності [1, с. 3-6].

Фактично, те чи інше висловлювання слід вважати ствердженням про факт, якщо існує єдиний визнаний критерій чи стандарт, за яким можна перевірити дійсність (істинність) такого ствердження, якщо ж такий критерій відсутній, а особа лише висловлює своє припущення або свою думку відносно певного питання, то це лише оціночне судження, а не ствердження про факт. Наприклад, ми не можемо вважати чи не вважати особу медиком, оскільки відповідь на це питання залежить від наявності в неї диплому про медичну освіту. Отже наявність в особи диплому про медичну освіту – це той критерій, за яким ми визначаємо правдивість або хибність даного ствердження. З іншого боку, якщо ми не вважаємо певну особу «справжнім медиком» (маючи на увазі дійсним знавцем своєї справи, професіоналом), то в даному випадку ми лише висловлюємо своє судження, оскільки відсутній єдиний критерій, за яким можна було б встановити, чи є особа «справжнім медиком».

Д.Д. Луспенник зазначає, що думки, твердження, оцінки, у тому числі й ті, що виражені у непристойній формі і можуть шокувати чи ображати людину, не належать до дифамації, оскільки дифамацією прийнято вважати виключно поширення відомостей фактичного характеру, що не відповідають дійсності [2, с. 64].

Таким чином, відповідно до статті 277 Цивільного кодексу України не є предметом судового захисту оціночні судження, думки, переконання, критична оцінка певних фактів і недоліків, які, будучи вираженням суб'єктивної думки і поглядів відповідача, не можна перевірити на предмет їх відповідності дійсності (на відміну від перевірки істинності фактів) і

спростувати, що відповідає прецедентній судовій практиці Європейського суду з прав людини при тлумаченні положень статті 10 Конвенції.

З вказаного може скластися помилкове враження, що після слів «я вважаю», «на мою думку» і т.п. можна говорити про особу все що завгодно. Між тим, неможливість спростування оціночних суджень не означає неможливості захисту гідності та честі особи іншим передбаченим законом способом. Відповідно до абз. 2 ч. 2 ст. 30 Закону України «Про інформацію» якщо особа вважає, що оціночні судження або думки принижують її гідність, честь чи ділову репутацію, а також інші особисті немайнові права, вона вправі скористатися наданим їй законодавством правом на відповідь, а також на власне тлумачення справи у тому самому засобі масової інформації з метою обґрунтування безпідставності поширених суджень, надавши їм іншу оцінку. Якщо суб'єктивну думку висловлено в брутальній, принизливій чи непристойній формі, що принижує гідність, честь чи ділову репутацію, на особу, яка таким чином та у такий спосіб висловила думку або оцінку, може бути покладено обов'язок відшкодувати завдану моральну шкоду.

Список використаних джерел:

1. Вавженчук С.Я., Довгопол В.Т. Оціночні судження та фактичні твердження як цивільно-правові категорії у сфері захисту честі, гідності та ділової репутації / С.Я. Вавженчук, В.Т. Довгопол // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 7. – С. 3-6.
2. Луспеник Д.Д. Інститут дифамації і українське законодавство щодо захисту честі, гідності та ділової репутації (співвідношення та вибір пріоритету в судовій практиці) // Право України. – 2006. – № 2. – С. 62-66.

Ченцов С.Д.

студент,

Белгородский государственный университет

К ВОПРОСУ О КОНКРЕТНЫХ И АБСТРАКТНЫХ УБЫТКАХ В ГРАЖДАНСКОМ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ РФ

Во исполнение указа Президента РФ представлен законопроект нового Гражданского кодекса РФ [1]. Положения законопроекта вызывают большой интерес и широкое обсуждение. Одним из важных направлений реформирования ГК РФ, является более широкое применение такого важного института гражданского права, как убытки. Новый ГК РФ предусматривает деление убытков на конкретные и абстрактные. Данные изменения необходимы для повышения эффективности российского гражданского законодательства, и приведения в соответствие с европейскими традициями, при регулировании договорных отношений.

Значение предлагаемых изменений заключается в том, что в настоящее время из – за отсутствия в ГК РФ норм о конкретных и абстрактных убытках, при нарушении договорных обязательств осложнено доказывание размера суммы понесенных убытков, вызванных расторжением договора в связи с неисполнением обязательств одной из сторон.

Подобная классификация убытков несколько нетипична для российского законодательства и характерна больше для зарубежных стран. Однако это не означает, что из общего правила гражданское законодательство не